

Contextual History of the Early Modern Period: studies in the history of philosophy and science

Habilitation Thesis

Mihnea Dobre

Summary

The habilitation thesis “Contextual History of the Early Modern Period: studies in the history of philosophy and science” starts from my previous research on the early modern period, where I focused mostly on the reception of Cartesian philosophy. My research field is at the border between two traditional disciplines: history of philosophy and history of science. Taking into account the focus on Cartesianism as my object of study and the intricate relation between philosophical knowledge and the birth of the modern science, I consider the two disciplines jointly. Many of the early modern authors I studied since my doctoral research (*Metaphysics and physics in Cartesian natural philosophy: Descartes and early French Cartesians on the foundation of natural philosophy*, PhD dissertation defended at Radboud Universiteit Nijmegen, in 2010, as part of the *cotutelle* agreement with the University of Bucharest) can be placed within any of the two histories – such authors wrote on philosophical topics, but also on “scientific” ones (physics, optics, medicine, chemistry) – yet, a warning note is in place: the term “science” in its current usage appears late, only in the 19th century. Up to then, the scientific practices were discussed under the label of “natural philosophy.” This is also the term designating the *knowledge that is both philosophical and scientific* in the early modern period, and which is more familiar to nowadays readers as part of the narrative concerning the so-called “scientific revolution.” An illustrative role is played by René Descartes in transforming the philosophical thought, and for this reason many of my research topics have been centred upon his philosophy and upon the reception of Cartesianism in the early modern period.

This is the general framework in which I place my research. In my prior scholarly activities, I tried to get a better understanding of the dynamics behind the transformations of new forms of philosophical knowledge and scientific practices. This includes research projects (Chapter 2) and publication of research results (Chapter 3). I always sought to explore the details of early modern debates about

philosophical knowledge, broadly defined, to include metaphysics, theology, physics, mixed-mathematics and practical applications of (natural) philosophy. Some of these disciplines have roots in the scholastic tradition, and they are transformed during the early modern period. A significant methodological aspect of my research is the analysis of *the relevant context in the history of philosophy and science* (Chapter 4). It requires a multiple specialisation and familiarity with early modern debates across different branches of philosophical knowledge, and at the same time, an interdisciplinary – as we would call it today – opening to conceptualise the relations between disciplines of knowledge. As I argue in the current work, this methodology has both a historical component (identifying the sources, establishing strict chronologies, extracting new historical details about the examined events) and a philosophical one (analysing conceptual transformations, examining the relation between disciplines). At a more general level, the method can be extended to the entire history of philosophy, and this is exactly what I am currently doing in a much broader European project. The research workflows I am using – digital tools, research grounded on textual sources, collections of historical data, which are contextualised – are also helpful for implementing team activities and to foster an ongoing dialogue with experts from other fields. In Chapter 5, I build upon the experience gathered so far (in research, teaching, administrative and research management activities), and I sketch a plan to develop a digital research infrastructure and an interdisciplinary program in the *history of philosophy and science* at the University of Bucharest.

Istoria contextuală a perioadei moderne timpurii: studii de istoria filosofiei și științei

Teză de abilitare

Mihnea Dobre

Abstract

Teza de abilitare „Istoria contextuală a perioadei moderne timpurii: studii de istoria filosofiei și științei” pornește de la o activitate de cercetare în care am studiat diferite fațete ale modernității timpurii, analizând cu precădere problema receptării filosofiei carteziene. Domeniul de cercetare este unul aflat la granița dintre disciplinele tradiționale *istoria științei și istoria filosofiei*, pe care – având în vedere obiectul de studiu centrat pe filosofia carteziană și modul în care interacționează cunoașterea filosofică cu apariția științei moderne – le-am tratat împreună. Mulți dintre autorii studiați începând cu perioada de pregătire a tezei de doctorat (*Metaphysics and physics in Cartesian natural philosophy: Descartes and early French Cartesians on the foundation of natural philosophy*, teză susținută la Radboud Universiteit Nijmegen în anul 2010, în co-tutelă cu Universitatea din București) pot fi încadrați în ambele tipuri de istorii – au scris atât tratate pe teme de filosofie, cât și lucrări „științifice” (fizică, optică, medicină, chimie) – dar nu trebuie uitat că termenul „știință” în accepțiunea curentă apare relativ târziu, astfel că până în secolul al XIX-lea, practicile științifice erau înțelese sub titulatura de „filosofie naturală”. Acesta este și termenul care desemnează *cunoașterea deopotrivă filosofică și științifică* a perioadei moderne timpurii, care va conduce la apariția științei moderne ca urmare a așa-numitei „revoluții științifice”. Ilustrativ este rolul pe care René Descartes îl are în transformarea cadrului de gândire, motiv pentru care multe dintre subiectele mele de cercetare au fost direcționate asupra filosofiei sale și a modului în care cartezianismul este discutat în modernitatea timpurie.

În acest cadru general se înscrie activitatea mea de cercetare. O activitate prin care am încercat să înțeleg mai bine dinamica transformărilor care au generat noi forme de cunoaștere filosofică și de practici științifice. Fie că a fost vorba despre proiecte de cercetare (Capitolul 2), fie de publicarea rezultatelor cercetării (Capitolul 3), am căutat în mod constant să explorez mai în amănunt elementele care au modificat

dezbaterele privitoare la cunoașterea filosofică, incluzând aici discipline diverse, precum metafizica, teologia, fizica, matematicile mixte, aplicațiile practice ale filosofiei (naturale). Unele dintre aceste discipline provin din tradiția filosofică scolastică, fiind transformate în modernitatea timpurie. Un important aspect metodologic pe care l-am dezvoltat în activitatea de cercetare a constat în *identificarea contextului relevant în istoria filosofiei și științei* (Capitolul 4), ceea ce solicită deopotrivă o specializare în diferitele dezbateri care urmează ramurile cunoașterii filosofice din perioada modernității timpurii, dar și o deschidere – interdisciplinară, am spune astăzi – pentru a conceptualiza diferitele tipuri de relații pe care le întâlnim între discipline. După cum argumentez în lucrare, acest demers are o componentă istorică (identificarea surselor, stabilirea unor cronologii exacte, extragerea de noi informații referitoare la evenimentele studiate), dar și una filosofică (analiza transformărilor conceptuale, tematizarea relațiilor dintre disciplinele cunoașterii). La nivel mai general, această metodologie se poate extinde pentru întreaga istorie a filosofiei, ceea ce aplic la acest moment într-un proiect mai amplu, cu finanțare europeană. Folosind mijloace digitale și având la bază experiența cu surse textuale, colectarea de date istorice și punerea lor în context, metodele de lucru pe care le promovez sunt utile și pentru activități de echipă, facilitând dialogul cu experți din alte domenii. În Capitolul 5 formulez un plan de dezvoltare a carierei, indicând punctele de legătură între rezultatele obținute și experiența acumulată în proiecte de cercetare, cursuri susținute, activitate managerială și administrativă (pe de o parte) și dezideratul de a construi o infrastructură digitală de cercetare și un program interdisciplinar de *istoria filosofiei și științei* la Universitatea din București (pe de altă parte).